

Cuprins

1. „Noi nu suntem ca «ei»”	7
2. Soțul meu, iubirea mea	29
3. Nu trebuie să te încrezi în batic	47
4. Calea perfecțiunii.	63
5. Televizorul, viciul meu	81
6. Să devii un nimeni.	95
7. „Surorile” mele.	111
8. Reversul simbolului.	129
9. Vie	147
10. Viața grea și libertatea	161
<i>Postfață. Scrisoare către surorile mele musulmane</i>	<i>179</i>

ZEINA

împreună
cu Djénane Kareh Tager

**SUB
NIQABUL
MEU**

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2020

— Ai devenit simbolul islamului.

Cui aş fi putut să mă plâng? Să-mi povestesc tulburarea din această închisoare în care eram zăvorâtă ca într-un coşmar? Căreia dintre aceste femei i-aş fi putut spune că aveam o singură dorinţă, să scot de pe mine monstrul care mă ţinea ostatică? Odată cu trecerea anilor, vecinele adoptaseră aproape toate vălul, îmi mărturiseau că doresc să-şi înscrie copiii mai curând la şcoala musulmană decât la cea de stat, ca „să înveţe ce e bine şi ce e rău” în loc de apucăturile neruşinate ale „francezilor”. Cele mai multe dintre fostele mele colege de şcoală purtau şi ele acum vâl, se distanţaseră de vechiul lor mod de viaţă, se distanţaseră de viaţă, erau mame, casnice, îşi creşteau copiii, aveau grijă de soţii lor şi nu se plâneau. Eu mă încadram în normă, ele nu ar fi putut înţelege de ce sau pentru ce mă plâng. N-aveam şi eu un cămin confortabil, un soţ atent şi preocupat de perfecţionarea mea, un copil? De altfel, orice persoană căreia m-aş fi destăinuit, căreia i-aş fi spus că resping viaţa pe care o duc, vâlul, începând cu mama, mi-ar fi reproşat că nu sunt o bună

soție și o bună musulmană. N-aveam altă soluție decât să primesc complimentele și să tac.

În cursul ieșirilor mele, care se limitau cel mai des la cele patru drumuri dus-întors zilnice între școală și casă, cu o oprire ocazională la minimarket, nu m-am mai mirat nici de salaturile adresate de necunoscuți, nici de respectul pe care mi-l arătau cei în vârstă. M-am obișnuit să mi se facă loc să trec pe stradă sau la poarta școlii și să mi se dea întâietate la casa de marcat, să se dea la o parte bărbații din calea mea și femeile să-mi vorbească cu respect. M-am obișnuit să răspund politicos la salamalecul pe care mi-l adresau celelalte „surori” cu niqab întâlnite pe stradă și să schimb câteva vorbe cu ele, chiar dacă nu le cunoșteam: aceasta era regula jocului între cele Pure, cele Perfecte. Am învățat să le recunosc când erau însoțite de copii sau de soți, să nu încerc să le ghicesc identitatea când erau singure, lucru destul de rar.

Și am asimilat foarte repede regulile acestui joc, reguli absolute, ce nu pot fi încălcate. Astfel, „surorile” nu-mi ziceau niciodată pe

numele mic și mie mi se părea înimaginabil să le zic pe nume: nu rostești niciodată prenumele unei femei cu niqab, căci ar putea să-l audă un bărbat sau orice altă persoană străină și nimeni nu trebuie să-l cunoască: rămâne „între noi”. N-am știut niciodată de ce și nici n-am întrebat vreodată, atât de fermă părea regula și mai ales evidentă pentru toate celelalte femei. Ca și ele, am învățat să nu ridic niciodată vocea în public. În ziua în care am întâlnit o „soră” într-un centru comercial, înconjurată de copiii ei care făceau tărăboi, am observat cum a procedat: nu i-a muștrat, nu i-a repezit, l-a rugat calmă pe soțul ei să vină să-i domolească nițel, iar ea a rămas deoparte, într-o atitudine de totală neutralitate, în timp ce el împărțea scatoalce. Tot așa, am învățat că îmi era interzis să izbucnesc în râs, să glumesc, să exclam sau, evident, să rostesc cuvinte vulgare: îmi erau îngăduite doar cuvintele „cuviiincioase”, rostite molcom. Și mai trebuia să învăț să fiu tot timpul atentă la ceilalți, să le ascult problemele, o atitudine care le făcea și lor bine, dar care îmi permitea mai ales să câștig eu

hasanat, puncte bune, în perspectiva vieții mele viitoare în rai. Pe scurt, trebuia să mă arăt demnă de niqabul meu și să le transmit tuturor buna noastră creștere, cea a musulmanelor perfecte.

De asemenea, le dădeam sfaturi celor care veneau acum să mi se adreseze, fără să mă cunoască, și îmi puneau întrebări despre evoluția lor pe calea perfecțiunii. Cele mai multe dintre ele erau tinere cu vâl care se pregăteau să treacă la etapa următoare îmbrăcând jilbabul. Evident că le încurajam, că îi laudam meritele! Evident că le mustram pe cele care veneau la mine și mă întrebau cu timiditate dacă ar fi posibil să poarte un jilbab simplificat, adică fără rochia amplă, să-și păstreze blugii și să îmbrace capa lungă peste tunică. Le spuneam că e obligatoriu să poarte și rochia amplă, deși capa ascunde picioarele. Și adăugam întotdeauna, la sfârșitul discursului, pe un ton doct: „Dacă vrei să faci un lucru, atunci fă-l așa cum trebuie”. Tot așa, le încurajam pe cele care purtau jilbab să treacă cât mai curând posibil la niqab, etapa perfecțiunii. Mi se strângea inima când mă uitam la

unele dintre fetele astea, dar n-aveam de ales, trebuia să impun regula; nu-mi era permis să-mi adaptez discursul în funcție de interlocutoare, ea trebuia să se adapteze la lege. Și această lege era aceeași, eu nu inventam nimic, nu făceam decât să repet informațiile care îmi fuseseră transmise de „surorile” de la moschee și să le fac să circule, fără să adaug sau să elimin vreun cuvânt. Totuși, de câte ori nu mi-a venit să le strig acestor tinere: „Nu, nu mă asculta, rămâi liberă în blugi și bascheți, gândește-te la viața ta, gândește-te la viață!”. Aveam permanent în minte acest gând, acest ceva mic de tot ascuns în fundul inimii mele, care nu trebuia lăsat să se exprime. Căci regula se aplica întâi în cazul meu. Eu, femeia pe care o opreau aceste fete pe stradă pentru că reprezenta modelul lor, eram vocea înțelepciunii, eram Înțelepciunea. Încheiam întotdeauna discuția invitându-le să ia parte la o reuniune a „surorilor”, duminica, la moschee. Îmi dădeau ascultare și veneau.

Totuși, pretinsa mea perfecțiune nu-mi aducea nicio satisfacție: desigur, eram mândria islamului, toți mă stimau, eram soția ideală,

supusă soțului, și n-aveam alternativă, trebuia să joc acest rol care îmi fusese atribuit. Dar niciunul dintre cei care îmi vorbeau și îmi zâmbeau nu înțelegea ce trăiesc, ce e în adâncul sufletului. Mă binecuvântau și așteptau în schimb binecuvântările mele. Îi zâmbeau celei pe care o credeau plină de pietate, de puritate. Totuși, în mine, nu mai era nimic. Devenisem *nimic*. Fără chip, fără nume, fără voință, fără dorințe. Toți respectau imaginea pe care o aveau despre mine, pe care o arătam în mod sigur, dar această imagine nu eram eu.

Toți? Poate că nu. Poate existau și voci discordante în anturajul meu, în comunitatea mea. Dar acestea nu aveau dreptul să se exprime. Nimeni nu m-ar fi putut sfătui să-mi dau jos acest veșmânt: toți erau obligați să mă respecte, pe mine, modelul, pe mine, simbolul islamului. Pe mine, care nu mă revoltam, pe mine, care răspundeam mereu „Sunt bine” când eram întrebată, pe mine, care mergeam pe stradă cu câțiva pași în urma soțului, ca o femeie supusă, ca o bună musulmană. Nimeni nu ar fi avut dreptul să-mi ceară să-mi smulg niqabul, deoarece ni se spunea că islamul